

РЕШЕНИЕ

КАРАР

2026 елның 1 апреле

Иске Кыязлы авылы

№15

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл
жирлегендә бюджет процессы турында Нигезләмә хакында**

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге Уставы, Аксубай районы прокуратурасының 2026 елның 11 февралендәге 02-08-02-2026/Прдп 21-26-20920004 протесты нигезендә Иске Кыязлы авыл жирлеге Советы КАРАРЫ:

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне яңа редакциядә (1 нче кушымта) расларга.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге Советы «Иске Кыязлы авыл жирлегендә бюджет процессы турында Нигезләмә» 2011 елның 8 декабрендәге 16 номерлы карары (Иске Кыязлы авыл жирлеге Советы № 7, 23.06.2014 ел, № 8, 12.10.2015 ел, 22.05.2020 ел №105 карарлары редакциясендә) үз көчен югалткан дип танырга.

Өлеге карарны хокукый мәгълүмат порталында рәсми рәвештә бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында <http://Aksubaevo.tatarstan.ru> урнаштырырга

4. Өлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

5. Өлеге карар рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкерелгәннән) соң үз көченә керә.

Аксубай муниципаль районы
Иске Кыязлы авыл жирлеге башлыгы

Ж.Н.Сөләйманов

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл җирлегендә бюджет процессы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл җирлегенә бюджеты керемнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләре проектын (алга таба – җирлек) бюджеты проектын тәзү һәм карау, аны үтәүне тикшереп тору, бюджет исәбен алып бару, бюджет хисаплылыгын тәзү, карау һәм раслау тәртибен билгели.

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукый нигезе

Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы (алга таба - РФ БК), Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Җирлек уставы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм төшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив актлардагы мәгънәсендә кулланыла.

3. Җирле үзидарә органнары авыл җирлекләре бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларны үз компетенцияләре чикләрендә РФ БК нигезендә кабул итә.

Статья 2. Җирлек бюджеты турындагы карарның гамәлдә булу вакыты

1. Җирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр РФ БК һәм (яисә) Җирлек бюджеты турындагы карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

2. Җирлек бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

3. Җирлектә бюджет процессын мөгълүмати тәэмин итү дөүләт һәм муниципаль (ижтимагый) финанслар белән идарә итү өлкәсендә дөүләт һәм муниципаль мөгълүмат системаларын куллану юлы белән Россия Федерациясе БК таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла

Статья 3. Җирлекнең бюджет вәкаләтләре.

1. Җирлекнең бюджет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

-җирле бюджет проектын тәзү һәм карау, җирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору һәм җирле бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау тәртибен билгеләү;

-жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтөлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру, жирле бюджет үтөлеше турында хисап төзү һәм раслау;

-жирлекнең чыгым йөкләмәләрен билгеләү һәм үтәү;

-жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү тәртибен билгеләү, жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү;

-муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, бюджет кредитлары бирү, муниципаль бурыч белән идарә итү һәм муниципаль активлар белән идарә итү;

Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен жирле бюджетка караган өлешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү;

РФ БК тарафыннан жирле үзидарә органнарының бюджет вәкаләтләренә кертелгән башка бюджет вәкаләтләре.

Жирлекләрнең жирле үзидарә органнары, әлеге статьяның 1 пунктында санап үтелгән вәкаләтләр белән беррәттән, РФ БК нигезендә жирлек территориясе составына керүче аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметаларын төзү, раслау һәм үтәү тәртибен билгеләү буенча бюджет вәкаләтләрен дә гамәлгә ашыралар.

Статья 4. Жирлек бюджетының хокукый рәвеше

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлегенә Советы (алга таба - жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен каралган.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акчаларны белем бирүнең һәм тотуның башка рәвешләреннән файдалану рөхсәт ителми.

4. Жирлек бюджетында Россия Федерациясенәң бюджет классификациясе нигезендә жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле өһәмияттәге мәсьәләләр буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

5. Жирлек бюджетының состав өлеше сыйфатында аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметалары каралырга мөмкин.

Статья 5. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыямнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

Статья 6. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукый актлар, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлгән тиешле федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүләр белән бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 7 . Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре:

-жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы булган башка мәсьәләләргә, шулай ук жирлек (жирлек исемнән) тарафыннан әлеге мәсьәләләр буенча шартнамәләр (киләшүләр) тәзүгә.

-жирле үзидарә органнары үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

-муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирлек исемнән шартнамәләр (киләшүләр) тәзү.

2. Жирлекнең әлеге статьяның 7.1 пунктының икенче һәм дүртенче абзацларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбеннән үтәлә.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре РФ БК каралган тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 8. Жирлектә бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Жирлектә бюджет процессы РФ БК билгеләгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Жирлектә бюджет процессы төп этапларны үз эченә ала:
жирлек бюджеты проекты тәзү;

жирлек бюджетын карау һәм раслау; жирлек бюджеты үтәләше; жирлек бюджеты үтәләшен тикшереп тору; бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
бюджет хисабын тәзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

2 бүлек. Бюджет процессында катнашучылар, бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Статья 9. Жирлектә бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар була:

1) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);

2) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге Советы (алга таба-жирлек Советы);

3) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба-жирлек башкарма комитеты);

4) жирлекнең ревизия комиссиясе (тышкы муниципаль финанс контроле органы);

5) жирлек Башкарма комитеты органы (вазыйфаи зат) (эчке муниципаль финанс контроле органы, финанс органы);

6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр) ;

7) бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары) ;

8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторлары (администраторлары) ;

9) бюджет акчаларын алуучылар

Статья 10. Жирлек башлыгы бюджет вәкаләтләре.

Жирлек башлыгы:

- 1) финанс һәм бюджет мәсьәләләре буенча жирлек Советы кабул иткән муниципаль хокукый актларны жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзаль һәм халыкка житкерә;
- 2) үзенә Россия Федерациясе бюджет законнарында, жирлек Уставында һәм жирлекнең башка муниципаль хокукый актларында беркетелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 11. Жирлек Советы бюджет вәкаләтләре

Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджетын һәм аның үтәләше турындагы еллык хисапны карый һәм раслый;
- 2) үз утырышларында жирлек бюджеты үтәләшенең аерым мәсьәләләрен карау барышында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат гарызнамәләренә бәйле рәвештә тикшереп тора;
- 3) агымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә;
- 4) Россия Федерациясенәң Салымнар һәм җыямнар турындагы законнары нигезендә жирле салымнарны һәм җыямнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;
- 5) жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;
- 6) бюджет үтәләшен тикшереп торучы органнарның хокукый статусын тәзи һәм билгели
- 7) РФ БК, бюджет законнарының башка хокукый актлары, жирлек уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра

Статья 12. Жирлек Башкарма комитеты бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Башкарма Комитеты:

- 1) бюджет проектын төзүне тәэмин итә һәм аны кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек Советы раславына кертә;
- 2) Әгәр РФ БКда башкасы каралмаган булса, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;
- 3) жирлек бюджеты үтәләшен һәм бюджет хисабын төзүне тәэмин итә;
- 4) жирлек советын раслауга бюджет үтәләше турында хисап тапшыра;
- 5) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;
- 6) муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль задание булдыру тәртибен һәм муниципаль задание үтәләшен финанс белән тәэмин итү тәртибен билгели;
- 7) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Жирлек Башкарма комитетының жирле бюджетны төзүне һәм аның үтәләшен оештыручы органы (вазыйфаи заты) (алга таба - финанс органы).

Финанс органы:

- 1) жирлек бюджеты проектын тәзи һәм аны жирлек Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра;
- 2) жирлек бюджеты үтәләшен оештыра;
- 3) бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;
- 4) бюджет акчаларының баш администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар, активлар белән идарә итү сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләнгән тәртиптә;

5) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Финанс органы яисә башка вәкаләтле органнар ай саен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә җирлек бюджетының касса үтөлеше турында хисап тәзиләр һәм тапшыралар.

Җирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре җирлек администрациясе һәм район администрациясе арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Җирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи заты) :

1) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтөлешен тикшереп тора;

2) физик затларга җирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтөлешен, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда җирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук җирлек бюджетыннан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тора;

3) җирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләр) шартларының, шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләр) шартларының үтөлешен тикшереп тора;

4) җирлек акчаларын бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, муниципаль биремнәрнең үтөлеше турындагы хисапларның, җирлек бюджетыннан акчалар бирү нәтижәләгә күрсәткечләре күрсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның дәрәҗәсен тикшереп тора;

5) Сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрольне гамәлгә ашыра.

Эчке муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актлары белән расланган федераль стандартлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 13. Җирлек ревизия комиссиясе бюджет вәкаләтләре

Җирлекнең ревизия комиссиясе муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләрен РФ БК нигезендә гамәлгә ашыра.

Җирлекнең ревизия комиссиясе шулай ук башкара:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономияләгән һәм нәтижәләгән билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудитына;

2) җирлек бюджеты турындагы карарлар проектларына, шул исәптән җирлек бюджеты күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләгәнә экспертиза ясау;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) җирлектә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) җирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (алга таба - бюджет акчаларының Баш администраторлары) тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

7) «Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләрнең һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләргә.

Жирлекнең ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре килешү нигезендә районның контроль-хисап органына тапшырылырга мөмкин.

Статья 14. Бюджет акчаларын бүлүченең бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

1) аңа расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын күрсәтүчеләрнең һәм алучыларның исемлеген төзи;

3) үзенә расланган бюджет йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә үтәләргә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләренең нигезләмәләрен төзи;

5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын күрсәтүчеләр һәм алучылар буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын булдыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

7) җыелма бюджет язмасын төзү һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торган бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәр төзи һәм раслый;

10) алучылар тарафыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрнең, субвенцияләрнең һәм башка бюджетара трансфертларның, шулай ук РФ БК билгеләгән башка субсидияләрнең һәм бюджет инвестицияләренең, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

11) бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын төзи;

12) жирлек исемнән үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;

13) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

14) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Бюджет акчаларын бүлүче:

1) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын күрсәтүчеләр һәм (яисә) алучылар буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;

3) бюджет акчаларын үз карамагында булган баш бүлүчегә бюджет язмасын төзү һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

4) алучылар тарафыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрнең, субвенцияләрнең һәм башка бюджетара трансфертларның, шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы билгеләгән башка субсидияләрнең һәм бюджет инвестицияләренең, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

5) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчө билгелэгән очракта һәм тәртиптә үз карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

3. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчө судта жирлек исеменнән жирлеккә карата дөгьвалар буенча жавап бирүчө вәкиле буларак чыгыш ясый:

1) жирле үзидарә органнарының яисә шушы органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә ведомстводан чыгып, шул исәптән жирле үзидарә органнарының законга яисә башка хокукый актка туры килми торган актларын чыгару нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

2) казначылык органнарында, финанс органында (Россия Федерациясе Үзәк банкы учреждениесендә яисә кредит оешмасында) шәхси счёты (Счёты) ачылмаган бурычлы казна учреждениесеннән акчалар, шул исәптән суд чыгымнарын түләтү турында;

3) ул ведомство буйсынуындагы казна учреждениесе булган бюджет акчаларын алучыга аның акча йөкләмәләрен үтәү өчен житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житәрлек булмаганда күрсәтелә торган;

4) жирлеккә карата Федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукый берәмлек мәнфәгатләрән Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчө вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы орган төкъдим итә торган башка дөгьвалар буенча.

4. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчө судта жирлек исеменнән гамәлләре (гамәл кылмаулары) жирлек казнасы хисабына зыянны каплауга китергән затларга карата Россия Федерациясе Гражданлык кодексының 1081 статьясындагы 3.1 пункты нигезендә регресс тәртибендә акчаларны түләтү турындагы дөгьвалар буенча дөгьвачы вәкиле буларак чыгыш ясый.

Статья 15. Бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы:

1) жирле бюджет керемнәренең үзенә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджетының уртача сроклы финанс планын һәм (яисә) проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр тапшыра;

3) касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр тапшыра;

4) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) Россия Федерациясе керемнәре чыганакалары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганакалары реестрына кертү өчен аңа беркетелгән керем чыганакалары турында белешмәләр тапшыра;

6) бюджетка керемнәр керемнәрен фаразлау методикасын раслый;

7) мондый методикага Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә;

8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

9) үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфаты, муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар сыйфаты мониторингы керә, ул үзә билгеләнгән тәртиптә;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

1. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) алар буенча бюджетка түлөләрне, пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм аларның дәрәслеген, тулылыгын һәм вакытында башкарылуын тикшереп тора;

2) бюджетка түлөләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түлөләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында Карар кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түлөләрне исәпкә алу (төгәлләштерү) турында Карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) бюджет керемнәренә баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренә баш администраторына бюджет керемнәренә баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләрен һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

6) сумманы күчерү көненнән дә соңга калмыйча бирә, дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен физик һәм юридик затларның акчаларын түләү өчен кирәкле мәгълүматны, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен формалаштыру чыганаclarы булган башка түлөләрне «Дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә дөүләт һәм муниципаль түлөләр турында дөүләт мәгълүмат системасын, Россия Федерациясе законнарында каралган очраклардан тыш;

7) бюджетка түлөләр буенча бурычны түләтүгә өметсез дип тану турында Карар кабул итә;

8) бюджетка түлөләр, алар буенча пенялар һәм штрафлар буенча дебитор бурычларын түләтү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруның Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә эшләнгән регламентын билгели;

9) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Жирле бюджет керемнәренә баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының үзенә буйсынган администраторлары исемлекләрен төзи;

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча керемнәрен һәм түлөләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра (бюджетның бердәм счётындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән, бердәм салым түләвенә бәйле

операцияләрдән, Евразия икътисадый берлеге хокукында һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә карата каралган аванс түләвенә бәйле операцияләрдән, акчалата түләүгә бәйле операцияләрдән тыш) Евразия икътисадый берлегенең хокукында һәм Россия Федерациясенең таможня жайга салуы турындагы законнарында каралган нигез белән;

3) үз карамагына бүлөп бирелгән бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarын юкка чыгару өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының ведомство буйсынуындагы администраторларына бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторының бюджет хисабын тәзи;

6) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча Кертемнәрне фаразлау методикасын Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә раслый;

7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәзи;

8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча керемнәрне һәм түләүләренә планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра (бюджетның бердәм счётындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләрдән, Евразия икътисадый берлеге хокукында һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә карата каралган аванс түләвенә бәйле операцияләрдән, акчалата түләүгә бәйле операцияләрдән тыш) Евразия икътисадый берлегенең хокукында һәм Россия Федерациясенең таможня жайга салуы турындагы законнарында каралган нигез белән;

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының бюджетка тулылыгын һәм үз вакытында керүен тикшереп тора;

3) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджетка керемнәрне һәм бюджеттан түләүләренә тәэмин итә;

4) бюджет хисабын тәзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторының аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, аның карамагында;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

7) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра

Статья 17. Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләре

Бюджет акчаларын алучы:

1) бюджет сметасын тәзи һәм үти;

2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның нәтижәлеләген, максатчан характерын тәэмин итә;

4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтер исәбен алып баруны тәэмин итә);

- 6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисабын булдыруны тээмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисабын бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бирә;
  - 7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;
  - 8) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.
- 3 бүлек. Жирлек бюджеты проектын төзү

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тээмин итү максатларында социаль - икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.
2. Жирлек бюджеты проекты РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.
3. Жирлек бюджеты проекты жирлек Советы карары нигезендә өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төзелә һәм раслана.
4. Жирлек бюджеты проекты төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым бер өстенлегә.
5. Жирлек бюджеты проекты турыдан-туры финанс органы төзи.

Статья 19. Жирлек бюджеты проекты төзү өчен кирәкле белешмәләр.

Жирлек бюджетының проекты төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясә Федераль Собраниесенә Россия Федерациясә Президенты юлламасы нигезләмәләре;

Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәис) юлламасы;

Россия Федерациясенә милли үсеш максатларын һәм халыкка ачык хакимият органнары эшчәнлегенә аларга ирешү юнәлешен билгели торган документларда;

Поселение бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре;

халыкның социаль-икътисадый үсешен фаразлау;

озак сроклы чорга жирлек бюджет фаразында (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программалар проектларында).

Жирлек бюджеты проекты үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы жирлек Башкарма комитетының башка вазыйфаи затларыннан, шулай ук жирле үзидарәненә башка органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

Статья 20. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Социаль-икътисадый үсеш фаразы Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә ел саен кимендә өч елга әзерләнә. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләү жирлекнең Башкарма комитеты (Башкарма комитетының вәкаләтле вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Социаль-икътисадый үсеш фаразы жирлек советына жирле бюджет проекты кертү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта жирлек Башкарма комитеты тарафыннан хуплана.

3. Бюджет проекты төзү яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы, РФ БК 154 статьясындагы 1 пунктының икенче абзацында билгелэнгән очрактан тыш, Жирлек башкарма комитеты һәм район башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан эшләнәргә мөмкин.

Статья 21. Жирлек бюджеты керемнәрен фаразлау

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе законнарының, Татарстан Республикасы законнарының һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Жирлек Советы карарларының күрсәтелгән көнгә гамәлдә булган территорияне социаль-икътисадый үстерү фаразы нигезендә фаразлана

Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм жирле бюджет турында карар проекты кертелгәннән соң кабул ителгән федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Жирлек Советы карарлары ағымдагы финанс елына һәм план чорына бюджетка үзгәрешләр керткәндә чираттагы финанс елында, ағымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә исәпкә алына.

Статья 22. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, РФ БК 174.2 статьясында билгелэнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, финанс органы билгели торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 23. Салым чыгымнарының исемлеге һәм бәясә

1. Халыкның салым чыгымнары исемлеге жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә муниципаль программалар буенча, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча төзелә.

2. Халыкның салым чыгымнарын бәяләү ел саен, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләренә үтәп, Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләгәндә исәпкә алына.

Статья 24. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары Жирлек башкарма комитеты тарафыннан үзе билгели торган тәртиптә билгеләнә. Муниципаль программаларны эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

2. Муниципаль программалар бюджет турындагы карарга ағымдагы финанс елның 1 февраленнән дә соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс ягынан тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирлек бюджетының һәр программа буенча жирле бюджет чыгымнарының максатчан маддәсе турында карар белән, Жирлек башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлеге һәм структурасы нигезендә раслана.

4. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлек башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән

тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегә турында Карар кабул ителергә мөмкин.

4 бүлек. Бюджет проектың тәзү, карау һәм раслау.

Статья 25. Гомуми нигезләмәләр.

1. Бюджет турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, бюджет чыгымнарының гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профицита), шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Советы карарлары (бюджет турындагы Карардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

РФ БК 160.1 статьясында каралган очракларда бюджет керемнәренең Баш администраторлары Исемлегә;

РФ БК 160.2 статьясында каралган очракларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары Исемлегә;

бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча йә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү) Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы карары белән билгеләнгән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы; гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 2,5 проценти күләмендә (Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 5 проценти күләмендә жирлек (Россия Федерациясе бюджет системасының максатчан билгеләнештәге башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтеләп;

жирлек бюджетының жирлек Советы карары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Бюджет турындагы карар белән, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, бюджет турындагы карар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелергә (бюджетта чагылыш табырга) тәкъдим ителә торган салым булмаган аерым төр керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

Статья 26. Жирлек Советы каравына бюджет турында карар проектын кертү

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын бу елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча жирлек Советы каравына жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелә.
2. Проект белән бер үк вакытта жирлек Советына бюджет турындагы карарлар тапшырыла:
  - 1) жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
  - 2) агымдагы финанс елының узган чорында жирлекне социаль-иқтисадый үстерүнең беренчел йомгаклары һәм агымдагы финанс елында жирлекне социаль-иқтисадый үстерүнең көтелә торган йомгаклары;
  - 3) жирлекнең социаль-иқтисадый үсеш фаразы;
  - 4) Чираттагы финанс елына һәм план чорына төп характеристикалар фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, жирлек бюджеты кытлыгы (профициты));
  - 5) бюджет проектына аңлатма язуы;
  - 6) бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплары;
  - 7) Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге;
  - 8) агымдагы финанс елына жирлек бюджетының көтелә торган үтәлешен бәяләү;
  - 9) күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар килеп чыккан очракта бирелә торган жирлек Советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары;
  - 10) Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары реестрлары;
  - 11) муниципаль программалар паспортлары (паспортлар проектлары) (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары);
  - 12) башка документлар һәм материаллар.
3. Әгәр тапшырылган документлар һәм материаллар составы әлеге статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килмәсә, жирлек бюджет турындагы карар проектын эшләп бетерү өчен жирлек башкарма комитетына кире кайтарылырга тиеш.

Статья 27. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын буенча гавами тыңлаулар

1. Жирлек Советы утырышында жирлек бюджет турындагы карар проектын каралганчы, әлеге проектын жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлаулары үткөрелә.
2. Гавами тыңлаулар йомгаклары буенча жирлек бюджет турында карар проектын буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр төзелә, алар жирлек Башкарма комитетына жиберелә һәм жирлек бюджет турында карар проектын карау алдыннан жирлек Советына житкерелә.

Статья 28. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе

1. Бюджет турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе РФ БК таләпләре нигезендә жирлек Советы карары белән билгеләнә.
2. Жирлек Башкарма комитеты бюджет турындагы карар проектын жирлек Советына керткән көннән алып ике эш көне эчендә жирлек Советы Рәисе аны экспертиза уздыру өчен ревизия комиссиясенә жиберә.

3. Ревизия комиссиясе күрсәтелгән проектны алган көннән алып ике атна эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килүе турында бәяләмә әзерли.
4. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты Ревизия комиссиясе бәяләмәсе белән комиссиягә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жиберелә.
5. Ревизия комиссиясе бәяләмәсе жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.
6. Жирлек Советы рәисе ревизия комиссиясе бәяләмәсе нигезендә бюджет турындагы карар проектын жирлек Советы каравына кабул итү йөз аны эшләр бөтөрү өчен жирлек башкарма комитетына кайтару турында Карар кабул итә.
7. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлек Советына эшләр бөтөрүгә кергән көннән алып биш эш көне эчендә тапшырылырга тиеш.
8. Жирлек советы жирлек бюджеты турындагы карар проектын бер укылышта карый.
9. Жирлек бюджеты проекты, жирлек бюджетын раслау турындагы карар жирлек Советы тарафыннан рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 29 . Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Жирлек Башкарма комитеты әлеге карарны хокукый җайга салу предметы булган барлык мәсьәләләр буенча бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү хакында карар проектын эшләүне тәэмин итә һәм аны жирлек советына тапшыра.
2. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын турыдан-туры финанс органы эшли.
3. Жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын карау һәм раслау жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.
4. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карарына үзгәрешләр кертү турындагы карары жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.
- 5 бүлек. Жирлек бюджеты үтөлеше

Статья 30. Жирлек бюджеты үтөлеше нигезләре.

1. Бюджет үтөлешен жирлек Башкарма комитеты тәэмин итә.
2. Бюджет үтөлешен оештыру финанс органына йөкләнә.
3. Бюджет үтөлеше җыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.
4. Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуында үтөлә.
5. Агымдагы финанс елында бюджет ассигнованиеләре бүлп бирүне таләп итүче суд актларын (затларга китерелгән зыянны компенсацияләү максатларында чыгарылган суд актларыннан тыш) үтәү чыгымнарның суд актында билгеләнгән максатларга туры килә торган статьялары буенча жирлек бюджеты турындагы карарда каралган ассигнованиеләр чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Статья 31. Жирлекнең җыелма бюджет язмасы

1. Җыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе финанс органы тарафыннан билгеләнә.
Җыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү финанс органы җитәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.
2. Җыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы карарга туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында Карар кабул ителгән очракта, финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслай.

3. Жыелма бюджет язмасына РФ БК 217 статьясының 3 пункттында каралган очрактарда жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертелмичә, финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактардан тыш, чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы карарында (жирлекнең бюджет турындагы карарынан тыш) финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга һәм (яисә) бюджет турындагы карарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турындагы нигезләмәләр каралырга мөмкин.

Статья 32. Касса планы

Финанс органы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш урнаштыручылар, жирле бюджет керемнәренә Баш администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләрен формалаштыру һәм тапшыру тәртибен, составын һәм вакытларын билгели.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттан күчерүләр фаразы муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен сатып алуларны планлаштырганда билгеләнгән товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр срокларын һәм муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрен түләү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзү һәм алып бару финанс органы яисә жирлекнең жирле администрациясенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 33. Керемнәр һәм чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтөлеше.

1. Керемнәр буенча жирлек бюджеты үтөлеше Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет кануннары, РФ БК нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәү РФ БК таләпләрен үтәгән килеш финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 34. Жирле бюджетның жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча үтөлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтөлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә, бюджетның бердәм санында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, РФ БК нигезләмәләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 35. Шәхси счетлар

1. Жирле бюджет керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу Федераль Казначылыкта ачылган шәхси счетларда башкарыла.

2. Жирле бюджетны үтәү буенча операцияләрне исәпкә алу, РФ БК билгеләгән очраклардан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда, Федераль казначылыкта финанс органына ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.
3. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, ул финанс органында ача торган шәхси счетларда башкарыла.
4. Финанс белән тәмин итү чыганагы жирле бюджеттан бирелгән акчалар булган бюджет акчаларын алучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, жирлек Советы карарларында билгеләнгән очракларда ул финанс органында ача торган шәхси счетларда башкарыла.
5. Финанс белән тәмин итү чыганагы РФ БК 242.26 статьясында күрсәтелгән акчалар булган казначылык озата йөрүендә катнашучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, жирлек Советы карарларында билгеләнгән очракларда финанс органында ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.
6. Әлеге статьяда күрсәтелгән лицевый счетлар бюджет процессында катнашучыларга, бюджет һәм автоном учреждениеләргә, бюджеттан акча алучыларга, казначылык озатуында катнашучыларга алар турындагы белешмәләр бюджет процессында катнашучылар реестрына кертелгәннән соң, шулай ук бюджет процессында катнашучылар булмаган юридик затларга ачыла.

Статья 36. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.
Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы шушы органның житәкчесе яисә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шушы орган исеменнән эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.
2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен башкаруны тәмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә аңа кадәр житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.
Казна учреждениесенең бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларны гамәлгә ашыру өчен муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларның план - графикларын төзегәндә каралган финанс белән тәмин итү күләмнәрен исәпкә алып төзелә, алар муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуга бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә муниципаль ихтыяжлар бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә раслана.
Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланырга тиеш.
Казна учреждениесенең бюджет сметасы күрсәткечләре, аның житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукы бирелгән, бюджет йөкләмәләренең өстәлгән лимитлары чикләрендә, шулай ук бюджет йөкләмәләренең алынган лимитлары чикләрендә төгәлләштерелергә мөмкин.

Статья 37. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган керемнәрдән бюджет турындагы карар белән расланганнан тыш файдалану

Жирлек бюджетын үтөгөндө фактта алынган керемнөр бюджет турындагы карар белән расланган керемнөрнең гомуми күләмәннән тыш финанс органы тарафыннан муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, шулай ук Жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә, аларны үтәүгә Россия Федерациясе БК 217 статьясындагы 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, финанс органы тарафыннан жибәрелергә мөмкин.

Максатчан билгеләнеше (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән Россия Федерациясе Федераль салым кодексының 242 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирле бюджетка керә торган субсидияләр, шулай ук бюджет турында карары белән расланган физик һәм юридик затлардан бюджеттан кире кайтарылмый торган керемнөр агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертәп, күрсәтелгән акчаларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

Статья 38. Агымдагы финанс елын тәмамлау

1. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчен югалта.

2. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан файдаланылмаган бюджет акчаларының бердәм счётындагы калдыклары, әгәр РФ БК тарафыннан башкасы каралмаган булса, агымдагы финанс елының соңгы ике эш көннән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бердәм бюджет счётына күчерелергә тиеш.

3. Агымдагы финанс елның 1 гыйнварына максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар, финанс белән тәмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, агымдагы финанс елның беренче 15 эш көне эчендә бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

6 бүлек. Бюджет хисабын тәзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

Статья 39. Бюджет хисабын тәзү

Бюджет хисабына керә:

- бюджет үтөлеше турында хисап;
- бюджет үтөлеше балансы;
- эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- акча чималлары хәрәкәте турында хисап;
- аңлатма язуы.

2. Бюджет үтөлеше турындагы хисапта бюджет үтөлеше турында Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнөр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча белешмәләр бар.

3. Бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет акчаларын ведомство буйсынуындагы алучылар (бүлүчеләр), бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары тарафыннан үзләренә тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет хисабын тәзиләр.

Жирле бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет хисабын финанс органына үзләре билгеләгән срокларда тапшыралар.

4. Жирлекнең бюджет хисабы финанс органы тарафыннан бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабы нигезендә тәзелә.

5. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисап квартал саен бирелә.
6. Жирлекнең бюджет хисабы финанс органы тарафыннан жирлек башкарма комитетына тапшырыла.
7. Жирлек бюджетының үтөлеше турындагы хисап агымдагы финанс елының беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен Башкарма комитет тарафыннан раслана. Жирлек советына һәм ревизия комиссиясенә жиберелә. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.
8. Жирлекнең финанс органы бюджет хисабын районның финанс-бюджет палатасына тапшыра.

Статья 40. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү.

1. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советында каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү керә.
2. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, РФ БК таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып башкарыла. Жирлек Советы мәрәжәгәте буенча жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль - хисап палатасы яисә Татарстан Республикасы контроль - хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.
3. Жирлек Башкарма комитеты бу елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә әзерләү өчен жирлек бюджетның үтөлеше турында хисап тапшыра. Жирлек бюджет үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла.
4. Ревизия комиссиясе, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисабына тышкы тикшерү күрсәткечләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапка бәяләмә әзерли.
5. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек Советына тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлек Башкарма комитетына жиберелә.

Статья 41. Жирлек бюджет үтөлеше турында еллык хисапны жирлек Советы тарафыннан тапшыру, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтөлеше турында еллык хисапны тапшыру, карау һәм раслау тәртибе жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.
2. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтөлешенә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма язуы һәм муниципаль биремнең үтөлешенә һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, жирлек бюджеты үтөлеше турында карар проекты, жирлек бюджеты үтөлеше турында башка бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.
3. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарны раслау йөзгә кире кагу турында Карар кабул итә. Жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы карарны кире каккан очракта, ул белешмәләрнең дәрәжә булмаган яисә тулы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кире кайтарыла.

Жирле бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Статья 42. Жирлек бюджеты үтөлеше турында карар

1. Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисап, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыгының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, жирлек Советы карары белән раслана.

2. Хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирле бюджет чыгымнары;
- бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары;
- жирлек Советы тарафыннан расланган, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы карары белән жирлек бюджетының үтөлеше турында Карар кабул итү өчен билгеләнгән башка күрсәткечләр.

Статья 43. Гавами тыңлаулар

Хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы хисапны караганчы, жирлек Советы утырышында жирлек Советы билгеләгән тәртиптә гавами тыңлаулар үткөрелә.

7 бүлек. Муниципаль финанс контроле

Статья 44. Төп нигезләмәләр. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар вәкаләтләре

1. Бюджет процессының барлык этапларында муниципаль финанс контроле гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актларның, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен билгели торган хокукый актларның нигезләмәләрен үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамәләрен (килешүләрен) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы муниципаль финанс контроле органының тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

-бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актлар, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен билгели торган хокукый актлар нигезләмәләренең үтөлешен, шулай ук жирлек бюджетыннан акчалар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (килешүләр) шартларының үтөлешен тикшереп тору;

-бюджет акчаларының, бюджет үтөлеше турында квартал һәм еллык хисапларның баш администраторларының бюджет хисабын тәзүнең һәм тапшыруның дәрәслеген, тулылыгын һәм норматив таләпләргә туры килүен тикшереп тору;

-«Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләренең һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән башка өлкәләрдә контроль.

4. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

-бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын тәзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тору;

-физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (киләшүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тору;

-бюджеттан акча бирү турындагы шартнамәләрне (киләшүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (киләшүләрнең), шулай ук РФ БК каралган очрақларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (киләшүләрнең) шартлары үтәлешен тикшереп тору;

-бюджет акчаларын (бюджеттан бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турындагы хисапларның, муниципаль биремнәренң үтәлеше турындагы хисапларның, бюджеттан акчалар бирүнең нәтижәләгә күрсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның дәрәсләген тикшереп тору;

-дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясә законнарында каралган сатып алулар өлкәсендәгә контроль.

8 бүлек. Бюджетара трансфертлар

Статья 45. Жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансфертлар рәвешләре

1. Жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар түбәндәгә формада бирелә:

-жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр;

-РФ БК 140 статьясында билгеләнгән очрақларда район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына субвенцияләр;

-муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

-РФ БК 142.2 статьясында билгеләнгән очрақларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

-башка бюджетара трансфертлар.

Жирлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Статья 46. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр.

1. РФ БК, башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очрақларда һәм тәртиптә жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары бюджеттан субсидия бирелә торган Жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

Статья 47. Жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

Жирлек Советының РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү, вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыру өчен жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.